

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a esse de 2 ori: Mierourea si Sambet'a, Fôica una data pe septemana, — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl. v. a. Pentru tîeri esterne 15 fl. sun. pe unu anu sêu 45 doidieceri, or 3 galbini si 3 doidieceri mon. sunatoriã. Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie ad. de 10 vorbe mari sêu mici inserate se ceru 8 cr. Tacs'a timbrala e 30 cr. de fiecare publicare. Fara depunerea acestui pretiu inainte nu se voru mai primi publicari

Nr. 64.

Brasiovu, 13. Augustu 1862.

Anulu XXV.

MONARCHIA AUSTRIACA.

Sciri oficîose.

PUBLICATIUNE.

In urm'a gratiosului decretu regesou cu dtulu 20. a I. c. Nru 2766 se provôca toti servitorii c. r. de officii si suplenti de servitori petrecatori in Transilvani'a, cã locuinti'a loru prêsente, precumu si schimbarea ei eventuala fara intardiare se o arete acestui guberniu regescu.

Din siedinti'a guberniului pentru marele principatu alu Ardealulu, tienuta in 21. Juliu 1862.

Diu'a nascerei marelui nostru Principe si instalatiunea canoniciloru metropolitani.

In pre-ser'a dîlei 18/6. Augustu opidulu nostru se ilumina; ômenii de ambe secsele alergara in multîme mare in piatiu, si de acolo spre castelulu arhiepiscopescu, care pentru nenumeratele candelasiediate cu simetria si gustu bunu se parea a innotã intr'una mare de focu, diuf faci'a fiacarui privitoriu vedeai una bucuria nemarginita purcediatorie din sinceritatea animei, ce caracterisêza atatu de bene pre romanu; — imnulu populariu si alte piese natiunale esecutate de band'a musicale de aici se ascultau cu un'a via placere, ca-ce fiacare scieã, cã aceste ne anunçia diu'a nascerei marelui Principe alu patriei nôstre, caruia romanii imperiului austriacu in semnu de gratitudine de multu au redicatu in animele loru unu monumentu mai duratoriu de catu bronzulu, atatu pentru diplom'a din 20. Oct. 1860, care asecurêza independenti'a Transilvaniei, si promite schimbari afundu taliatorie in constitutiunea vechia, catu si pentru mai multe rescripte prea inalte, in cari isi espresse neclati'a volientia de a ne face ecaru indereptatiti cu celelalte natiunalitati din patri'a nôstra. Dupa ce se fece diua, pregatirile ne dederã se intielegemu de tempuriu, cumucã Escelenti'a s'a parentele metropolitulu incungiuratu de preotimea locale va se inaltia cã in toti anii rogatiuni fierbinti catra atotopotentele Dumnedieu pentru fericirea, prosperitatea si sanatatea Marelui Principe si a intregei familie domnitorie, pre candu se lati de una data faim'a, cumuca serbarea acestei dîle destense se va impreunã cu instalatiunea canoniciloru metropolitani. Actulu acestei solenitati indoite decurse in urmatoriulu modu: Demanetia la 1/2 9 ôre dupa trasulu clopoteloru la S. Liturgia toti celebrantii imbracati in ornatulu bisericescu esira dupa datina intru intimpinarea parentulu metropolitulu conduserã in beseric'a catedrale, aici pre amvonu lu imbracare in ornatulu besericescu, unde a si ocupatu scaunulu arhierescu. Notariulu capitulariu stete de a derept'a avendu in mana decretule dela locurile mai inalte despre confirmarea D. Prepositu Basiliu Ratiu, a D. Canonicu lectore Constantinu Alutãnu, despre graduarea si denumirea canoniciloru capitulari, êr' D-nii canonici instalandi steterã de doue parti inaintea scaunulu arhierescu Parintele metropolitulu incepù solemnitatea dîlei cu una cuventare petrundietoria, in care memorã, cumuca vechi'a catedra si demnitatea metropolitana a Albei-Julie s'a restauratu dupa unu seculu si diumetate dela incetarea ei, de impreuna cu alte doue episcopate sufragane, alu Gherlei si alu Lugosiului, care restauratiune s'a promulgatu in acêst'a beserica catedralã la a. 1855, 20. Oct.; dupa staruinti'a sa indelungata si neobosita a ajunsu a vedê restauratu si capitulu metropolitanu, parte prin intarirea si graduarea membriloru vechi, parte prin gratios'a denumire si ratihabitune a altoru patru membrii noi pana la celu din urma, alu carui denumire se sperêza catu de curundu. Aici se cetira decretule prea inalte, dupa cari metropolitulu isi continuã vorbirea faoundu una asemenare bene nimerita intre starea nôstra besericêsca, si domneziesc'a schimbare la faciã. Beseric'a cu natiunea intrêga inainte de acêst'a cu 163 ani erã calcata in

peciore 'si apasata, despretiuita si proscrisa. Dupa ce patri'a deveni sub in alt'a casa austriaca 'si schimba faci'a, ca-ce prin staruintele cunatiuniloru si indurarea casei imperatesci, natiunile conlocuitorie fura astrinse a recunôsce derepturile dumnediesci si omenesci ale beserice si a le natiunalitatei nôstre, si din momentulu acêst'a incepura cã de intru nu sôre infocatu a se lati radiiele scientieloru, arteloru si a le civilisatiunei preste tóta natiunea si beseric'a nôstra. Instalatiunea canoniciloru e unu simbolu si tipu stralucitu a lu pietatei si largitiunei imperatesci. Canonicii nu sunt chiamati la repausu si desfatãre, ci la lucruri grele si ustenitorie, a preferi binele si interesulu publicu celu privatu. Dupa finitulu acestei cuventari prepositulu capitulariu Basiliu Ratiu se adresã cu una vorbire catra metropolitulu si adunare, in care descrie istori'a reactivarei si completarei capitulu metropolitãnu, si dîce, cã acêst'a inlocuiesce consiliulu presbiteriale sêu consistoriulu episcopescu, care ajutã in vechime pre episcopii beserice resaritene intru gubernarea dieceseloru sale. Acêstu consiliu seau senatu a perduratu si la Romanii ardeleni pana pre tempulu lui Carolu alu 6-le, care primi cererea episcopulu Clain, si concese cã dominiulu Gherlei si alu Sambatei de diosu cu proventu anuale de 3000 fl. se se schimbe cu dominiulu Blasiulu, care avea proventu de 6000. Acêstu imperatu in a. 1736 a fundatu la Blasiu una monastire pentru 11 calugari, dandu spre scopulu acêst'a diumetate din venitulu dominiulu din Blasiu. Episcopulu Bobu in a. 1802 elocase in cass'a statulu unu capitalu de 14000 fl. si preste puçinu altulu de 4000 fl. cu scopu, cã din censulu acelorasi se se susutiena 4 scolari nobili in convictulu din Clusiu, 12 in seminariulu de acolo, 4 in celu dela Alb'a-Juliu, 4 in celu dela M-Osiorheiu. Spre ajutoriulu clerulu a depusu unu capitalu de 145,000 fl. inmultîendul pre incetu pana la 301200 fl. — Cã ajutoriu la portarea belulu franciosescu, a datu pentru person'a sa 37674 fl., pentru cleru 20,000 fl., mai tardju dete 58,000 fl., in urm'a caror'a a meruitu, cã parochii in locurile fiscali se se platêsca cu cate 200 fl., capelanii cu cate 150 fl. din cass'a camerale. La 1806 cu concessiune preainalta a fundatu Capitulu, depunendu unu capitalu de 301,200 fl. cu censu anuale de 16,579 fl. 43 cr. m. o. Acêstu capitulu se confirmã de Franciscu I., se canonisã de pontificele Piu ale VII-le, si se instalã in 1-a Juliu 1807.

Multumimu metropolitulu pentru cã a conlucratu la intregirea si dotarea capitulu; promite totu concursulu corpulu de care se tiene, intru onerôs'a gubernare a acestei diecese; — recunôsce, cã starea scôleloru popularie si a preotimei e desolata, veniturile besericesci nu s'au administratu cu acuratetia. Spre indereptarea acêstor'a dîce, cumu cã e necesariu esoperarea unu institutu preparandiale in Blasiu, dotatiunea preotimei, — si redicarea unu exactoratu archidiecesanu. Dupa finea acestei cuventari canoniculu Joane Negrutiu intru una cuventare neteda si placuta aratã, cumu cã membrii capitulu sunt olegati prin statute pre lenga strins'a implenire a celoru prescise de s. canone si de dereptulu besericescu, a visitã la despusetiunea si benecuventarea archireulu decanatele sale, cu ast'a ocasiune a invetiã poporulu cã se'si implinêsca olegatiunile sale catra Ddieu, domnitoriu, si autoritatile patriei, a lasã in testamentu din averea sa pentru meseri, beserice, si preotii deficienti, apoi isi inchea cuventarea cu una scurta rogatiune catra Dumnedieu, cã se faca fericitorie auspiciãle sub cari se indeplinise acêst'a instalatiune. Actulu instalatiunei fù urmatu de cantarea „Marire intru celi de susu etc. continuanduse s. liturgia. Terminanduse acêste ceremonie, Escelenti'a sa parentele metropolitulu in onôrea dîlei dete unu prandiu stralucitu, la care luara parte tôte notabilitatile opidulu nostru atatu preotiesci catu si mirenesci, si se redicara toaste pentru Marele Principe, in alt'a sa soçia si tóta cas'a domnitoria. Antoneli.

Cestiunea militiei granitiare.

(Urmare din Nr. tr.)

2. Cu privire la dreptulu care'lu au libertinii la obiectele alodiali care seau cuprinsu in fondulu de provente, se provóca la usulu intrebuintiatu de vechime, — ca alodiile in comune locuite de ómeni liberi, sunt legiuita proprietate a acelora, — si apoi la caracterulu celu liberu alu acestui terenu, si

3. Cu privire la dreptulu carelu au libertinii cei din relatiuni iobagesci redicati in acésta clasa, la obiectele alodiale, — se provóca la art. 75 alu mai nainte citatei patente imperatesci din 12. Noemvre 1766, care suna precumu urméza: „Eo fine ut intrinsecae districtus militaris Radnensis aequae, ac reliquorum Locorum pure Militarium Constitutiones ad uníversalem statum salutarem deduci possint, proventus Allodiales praedicti militaris Districtus, et reliquorum Locorum Militarium destinavimus, sicque eosdem pro nunc, ad Aerarium nostrum nondum trahere benigne resolvimus, ut tam unum quam aliud in praecipuum Emolumentum Limitaneorum, aequae ac status bene administraretur, apud quamlibet trium legionum unam propriam Militaris economiae Commissionem erigi, eique specialia hoc fine mandata observanda dari curavimus. Ear' apoi

4. La modulu intrebuintiarii fondului de provente insusi, adeca: ca acéstá se au intrebuintiatu singuru si numai spre acoperirea din laintru a lipseloru granitieriloru, adeca:

a) Spre edificarea si susutienerea locuintieloru pentre stabulu regimentului, batalióneloru, companiiloru si oficiriloru.

b) Spre edificarea si susutienerea caseloru pentre scóle si salariele invatiatoriloru.

c) Spre susutienerea procuratoriloru granitieresci.

d) Spre susutienerea practicantiloru de granitia.

e) Spre platirea léfiloru pentre urloieri si mósie.

f) Spre platirea maestriloru de bardasi si zidari, a bardasiloru si zidariloru, si a personalului de paduraria, si

g) Spre procurarea cartiloru si materialeloru de scrisu in scóle, pentre usiurarea fondului de spese (Unkostenfond) alu regimentului.

Intrebuintiarea predisa a fondului de provente anca ne da cea mai adevérata dovedire, ca acestu fondu nici candu a fostu unu fiscalu séu erarialu, — ci ca acéstá se au infiintiatu din propriarele alodiale poporimei, si au fostu destinat u spre acoperirea lipseloru afara de servitiulu militarescu (aussermilitärischen Bedürfnissen); — inse fiindu ca acum prin desfiintierea institutului de granitia, au incetatu cu totulu si aceste lipse, — acéstá este — de impreuna cu obiectele din care se au fostu infiintiatu intru intielesulu mai nainte citatelor legi, o proprietate dreapta si nedisputavera a poporimei din fost'a granitia romana.

§. V. Desfiintierea institutului de granitia romana.

Dupa-ce — precumu se au aratat u supu §. II. poporulu romanu care a fostu cuprinsu in legatuinti'a institutului de granitia supu durarea acestuia, pre lenga tóta dovedit'a credintia catra patri'a comuna, lealitate catra dinasti'a domnitórie, si eroismu si bravura in timpu mai de una suta de ani, seau scurtatu si despoiatu mai de tóte averile si veniturile alodiale, seau desfiintiatu prin ordinanti'a imperatésca din 22/10. Ianuaru 1851.

Limpede si chiaru otaresce citatulu emisu imperatescu, in care modu si in ce forma se se desfiintiedie institutulu de granitia, adeca:

1. Cá poporimei din tienutulu regimenteloru granitiare romane se i se faca multiamire imperatésca — pentre servitiile sale care le au seversitu acesta cá corpu

de granitia militara atatu in intrulu patriei, catu si in afara pre campulu resboiului. —

2. Cá cu desfiintierea institutului de granitia, se se estinda si peste acestu poporu darile in asemenea cá pre celu din alte parti a le tieréi.

3. Cá ministrulu de resboiu cu celu de finantia se porneasca tractari pentre impartirea regulata a capitaliloru comunali confinare — resulte acestea din ori-ce titlu, seau fia acestea formate in ori-ce modu, — precumu si pentre predarea, respective primirea capitaliloru pupulari aflande in administratiunea regimentului oficiiloru civile.

4. Cá comuneloru din tienutulu regimenteloru de granitia romane se li se concéda estra-ordinaria, si de acumu inainte folosinti'a muntiloru revindicati fara nici o restringere.

§. VI. Modalitatea si form'a in care seau sevarsit desfiintierea institutului de granitia romana.

Au trecut u acumu 10 ani, de candu seau faptu desfiintierea fostulu regimentu de granitia romanu anteu, — si care dintre bunele si gratiósele promisiuni — facute prin mai nainte memoratulu mandatu imperatescu poporimei din tienutulu fostelor regimente romane de granitia, seau dusu pana acumu la indeplinire?

A. Promisiunea imperatésca din punctulu 1. adeca: Multiamirea prea inalta, seau incunoscintiatu atatu barbatiloru din stare de resboiu (Feldstand), catu si poporimei, inse oh durere, ce folosesce unu poporu care se lupta cu totu soiulu de lipse si neajunsuri — si cea mai mare multiamire? Candu prin acéstá nu i se pot u usiurá nemeritatu rabdatele suferintie.

Fapta complinita este, — cumuca Maiestatea Sa monarchulu celu iubitoriu de dreptate — nu au avutu acelu cugetu la definítiunea institutului granitierescu, cá comunele din teritoriulu granitiei romane la desfiintierea acestuia — se se despóia de tóte veniturile si drepturile de avere comunala, — ci din contra imperatulu a demandatu, cá se se deá comuneloru ce au fostu si este alu lor; — inse cu adenca durere — se vede, — ca tocma si mandatulu imperatescu s'a dat u altu intielesu. (Va urm'a,)

Protestele natiunii romanesci transilvane cu privire la fundulu regescu.

Pentru cá se se taie unora si altora ocaziunea de a ne falsifica testurile romanesci, ne vedemu constrinsi a reproduce aici urmatórele extracte de acte publice in ambele limbi, roman'a si german'a.

Din plansórea deputatiunii romanesci dupa esirea constitutiunii din anulu 1849.

„Insarcinati de o natiune de sute de ani nesocotita, intr'adinsu inapoiata si acum in tempulu celu mai próspetu cercetata mai multu decatu altele, si totusi pururea neclatitu credinciósa, spre a descóperi inaintea sacratului tronu alu Maiestatii Tale cugetele si dorintiele ei, si totudeodata spre a'i aperá interesele si drepturile, ne vedemu noi inputeritii acestei natiuni pusi in cea mai neplacuta stare de a superá printr'o plangere inim'a Maiestatii Tale cea teneru incantata de saltarile de bucurie ale popóraloru Austrieci.

„Dupa pernitíós'a unire a acestoru trei natiuni din Ardealu: a magiariloru, a secuiloru si a sasiloru din a. 1438 (care erá indreptata mai cu seama acup'a Romaniloru), Romanii de si despoiatu de tóte drepturile lor, si asupriti de toti, in totu loculu si intre sasi, dar n'au incetatu nici odata a protestá in contra numirei: pamentulu sasescu, care si o aróga sasii de unu tempu in cóce. Aceast'a o au facutu romanii cu totu privilegiulu, si au repetitu in chipu solenelu protestulu si in congresulu nationalu mai din urma, ce s'au tienutu la Sibiu in lun'a lui Decembre anulu trecut u. Dar' si guberniulu si legile tierii, precum si inaltulu gubernu austriacu n'au recunoscutu nici odata pana acum aceasta numire. Pamentulu, pe

care locuescu romanii si sasii impreuna, inse romanii in numeru cu multu mai mare, s'au numitu totudeauna pamentu regescu.

Maiestate! Dechiararea pamentului regescu de pamentu sasescu cu pagub'a impopuraciunei romane mai vechia si mai numerosa va face se creasca si mai tare intre aceste doue natiuni neincrederea, care au adusu destula nenorocire peste Ardealu si in diilele mai din urma, si va produce frecari si retaciri. Aceasta numire socotimu, ca nu va face placuta intiparire nici in regimentele de granitia romane, ce se afla tocmai pe acestu pamentu.

Maiestate! Subscrisii imputeriti ai natiunei romane, in privirea acestei numiri pagubitore pentru credinciosii romani, nu afla altu drumu multiamitoriu si impaciutoriu, decatu ca numerosi romani locuitori pe pamentulu regescu se se scotia de aici incolo de suptu jurisdictiunea saseasca in privinti'a politica si administrativa, si se se puna suptu o jurisdictiunea propria despartita de a sasiloru.

Maiestate! Noi ne vedemu indetorati a spune, ca la asternerea acestei plangeri n'amu fostu porniti din vreo patima de ura in contra sasiloru, ci numai din dragostea, ce avemu catra dreptate si adeveru. Noi dorimu cu inima curata, ca sasii se stea de sine, inse numai pe socoteal'a si cu cheltual'a loru propria, dar' totudeodata dorimu, ca si romanii se stea de sine, ca romani, nu suptu jurisdictiunea sasa, ci a loru propria.

Repetindu in modu solenelu tienerea de credintia neclatita si de alipire sincera catra Maiestatea Ta din partea natiunei romane, si redimati pe iubirea de dreptate a Maiestatii Tale — noi subscrisii imputeriti te rugamu cu cea mai adunca reverintia, ca se te induri a lua in parenteasc'a bagare de seama aceasta adeverata plangere, si a face, ca atatu la aceast'a, catu si la petitiunea din 25. Februaru sese dea oatu mai curendu o fericitore deslegare.

Olmütü, 12. Martie 1849.

Ai Maiestatii Vöstre

Credinciosi supusi.
(Urmeaza subscriberile.)

Aus der Beschwerde der romanischen Deputation nach dem Erscheinen der Verfassung vom Jahre 1849.

„Beauftragt von einer Jahrhunderte lang mißkannten, absichtlich zurückgesetzten und auch in der jüngsten Zeit mehr als andere heimge suchten, dennoch immer beispielvoll treuen Nation, ihre Gesinnungen und ihre Wünsche vor dem geheiligten Thron G. M. zu offenbaren, und zugleich ihre Interessen und Gerechtsamen zu vertheidigen, sehen sich die Bevollmächtigten dieser Nation in die höchst unangenehme Lage versetzt, das junge, von dem Jubel der Völker Oesterreichs väterlich berührte Herz G. M. mit einer Beschwerde zu betrüben.“

Obwohl nach der unheilvollen Union der drei Nationen Siebenbürgens, der Magnaten, Szekler und Sachsen vom Jahre 1438, die absichtlich gegen die Romanen gerichtet war, diese überall, und auch unter den Sachsen ihrer politischen Rechte beraubt, und unterdrückt wurden, so hörten die Romanen dennoch nicht auf, gegen die Benennung sächsisches Land, welche die Sachsen seit einer Zeit ansprechen, Protest einzulegen. Sie thaten dies bei jeder Gelegenheit; sie wiederholten dasselbe feierlich auch in dem letzten, im Monate Dezember des abgelaufenen Jahres abgehaltenen National-Congresse zu Hermannstadt. Aber auch das Landes-Gubernium und die Landesgesetze, so wie die hohe österröische Regierung haben die Benennung bis jetzt nie anerkannt. Der Boden, den die Romanen mit den Sachsen zusammen, aber mit überwiegender Mehrheit auf Seite der Ersteren bewohnen, hieß immer Königsboden.

G. M.! Die Erklärung den Königsboden zu einem Sachsenlande, zum Nachtheile der älteren und zahlreicheren romanischen Bevölkerung, wird das Mißtrauen, das auch in der jüngsten Zeit Unglück genug über Siebenbürgen gebracht hat, zwischen diesen zwei Nationen steigern und Reibungen und Verwirrungen hervorrufen. Auch auf die romanischen Grenzregimenter, die sich gerade auf diesem Boden befinden, dürfte jene Benennung keinen angenehmen Eindruck machen.

G. M. Die unterzeichneten Bevollmächtigten der romanischen Nation sehen mit Rücksicht auf diese für die treuen Romanen so nachtheilige Benennung keinen andern, zur Befriedigung und zur Eintracht führenden Weg ein, als daß die auf dem Königsboden wohnenden zahlreichern Romanen der sächsischen Jurisdiction in politischer und administrativer Hinsicht für die Zukunft gänzlich entzogen, und unter eine eigene, von der sächsischen getrennte Jurisdiction gestellt werde.

Eure Majestät! Wir glauben uns verpflichtet, zu versichern, daß wir in dieser Eingabe von keiner gehässigen Leidenschaft gegen

die Sachsen, sondern einzig und allein von der Gerechtigkeit und Wahrheitsliebe geleitet sind. Wir wünschen aufrichtig, daß die Sachsen für sich, aber auf ihre eigenen Kosten bestehen: wir wünschen aber zugleich, daß auch die Romanen für sich und als solche nicht unter sächsischer, sondern unter ihrer eigenen Jurisdiction bestehen sollen.

Mit dem erneuerten feierlichen Gelübde der unverbrüchlichsten Treue und Anhänglichkeit von Seite der romanischen Nation, und bauend auf die Gerechtigkeitliebe G. M. erfurchtsvoll um Allerhöchsterer gnädige Berücksichtigung dieser in kindlicher Treue, aber mit Wahrheit auseinandergesetzten Beschwerde, und um eine baldige beglückende Erledigung sowohl dieser, als auch der früheren Petition vom 25. Februar.

Olmütz, den 12. März 1849.

Eurer Majestät

allergetreueste Unterthanen.
(Folgen die Unterschriften.)

C l u s i u. De te fabula narratur. In jurnalulu „Korunk“ Nr. 119 et 120 din a. c. Dn. Nicol. Gyarmathy dela Incelu, deduce mai pe largu teori'a nationalitatii politice, a egalitatii ömeniloru, cá ömeni, in faci'a legiloru, a neegalitatii cá individi in politica, apoi aruncandu doua trei cautaturi spre aceia, carii astadi ceru egalitate de drepturi, le duce grija, cá nu cumva totu aceia se cada in: comunismu, demagogia, anarchia si ochlocratia, care tóte repedu deadreptulu in jugulu absolutismului.

Prea frumoasa teoria. Asiguramu pe Dn. Gyarmathy, ca intocma aceast'a e si teori'a nötra, prin urmare ca o suscriemu alaturea cu dumnealui, afara numai de o singura tesa a sa din Nr. 119. — Au crede Dn. Gyarmathy, ca romanii nu blastema comunismulu séu mai dreptu dicundu, hoti'a, lotri'a, rapitori'a, alu carei biciu cumplitu l'au simtitu totudeauna, séu ca ei nu au urgisitu din sufletu anarchi'a si ochlocrati'a cunoscuta pe la noi sub nume de korteskedés? Se fia convinsu Dn. Gyarmathy, ca romanii au sciutu se aléga si se separe pana acum totu ce a fostu bunu in institutiunile vechi ale acestei tieri de ceea ce fusese reu, periculosu si care au dusu de cateva ori tier'a in perire. Noi nu ne sfimam a spune in faci'a lumii, cumca suntemu amici ai principiului democraticu; disciplin'a inse ce o pretindemu noi la aplicarea acestui principiu este neasemenatu mai strinsa si mai apriga, decatu a fostu aceeasi ori si candu in vreo constitutiune aristocratica séu oligarchica. Si eata Domniloru, acest'a este acelu punctu de mare importantia, asupra caruia trebuie se ne intielegemu, adica disciplin'a. Fara o disciplina agera insotita de asia numit'a censur'a morum a romaniloru antichi din dilele cele mai ilustre ale loru, nu se póte cugetá nici unu felu de constitutiune, nici aristocratica nici democratica. Rogute care póte fi diferinti'a intre unu statu, gubernatu de o céta de aristocrati ce innóta in datorii, ce sunt corupti in tóta privinti'a, adeverati urmasi ai lui Lentulus, Cethegus & Catilina, si intre unu statu democraticu, unde earasi cativa demagogi sunt in stare de a'si cumpara voturile si a'si satura ambitiunile personale catu cu bani catu si ou vorbe dulci, fara nici o frica de a fi aruncati de pe pétr'a tarpea cu capulu in diosu. Dta Domnule Gyarmathi ai cititu mai adesea istori'a caderii Ungariei la Mohács. Spune'mi te rogu, ce ai alesu din totu catu ai cititu: Cine omori atunci patri'a? Aristocratiu séu Populu? Cá turcii n'au fostu nici decumu primii ei asasini; ei iau datu numai lovitur'a din urma. —

— In Nr. 22 alu aceluasi diurnalu Dn. Conte Joanu Bethlen batranulu aruncá la midiulocu o tesa si mai interesanta, care ar suna cam asia: Se insiéla acea natiune, care chiama intru ajutoriu absolutismulu cu acea sperantia, cá desvoltandu'si ea puterile sub aripele potestatii absolute si intarinduse binisioru, mai tardiu va fi in stare de a'i scutura catusile lui; pentruca odata numai se va pomeni, cumuca absolutismulu s'a consolidatu elu insusi pe ruinele libertatii, si cá aceste generatiuni (semintii) stricate si destramate sub indelung'a servitute sunt condamnate la sclavia pururea tiitore.

Fórte bine, subscriem si acésta tesa a Dlui conte J. Bethlen cu tóta convictiunea castigata din istoria si din o esperiintia de ani 28; intrebamu inse pe Dn. conte, ce este de facutu, candu unu poporu subjugatu, impilatu si tiranitu din seculi simte ce e dreptu tóta greutatea jugului sclaviei, se si incérca a'lu scutura, in urma ilu si scutura, inse apoi nu mai scie cumu se se asigure incontra re'ntórcerii lui, vine in confusiune, e amerintiatu de furi'a si desfreulu anarchiei, si — in oele din urma recurge deocamdata la: dictatura.

Amu dori fórte cá se scimu, déca pentru o asemenea

stare si pusetiune mai este si vrea alta cale de scapare din servitute si de esire la libertate.

G. B.

Opiniunea publicului despre espusetiunea romanésca din Brasiovu.

(Urmare din Nr. tr.)

Castigulu materialu care a resultatu din espusetiune se luà astadata numai la alu doilea locu si numai cá pe intemplate, pentru cá din capulu locului nu sia propusu nimini a incasá din espusetiune nu sciu ce capitaluri colosale, ci scopulu principalu fusese acelu dedusu in Nri trecuti, adica celu moralu, carele precumu vediuramu, s'a si ajunsu pe deplinu. Cu tóte acestea nu e nici o indoiéla, cumuca unu folosu materialu inca se aratà, eara acelasi este de doua feluri. Unulu este relative unicu, adica acela ce va resulta din vendiarea obiepteloru daruite pentru fondulu Asociatiunii, care inse sunt mai puçine decatu se crediuse mai nainte de regulat'a improtopolare a toturoru obiepteloru; altulu inse fórte mare consista in acea semintia manósa ce se aruncà intre poporu, in acelu stremuru (boldu, stimulus) mare ce se dete industriei nationale, in acea rivalitate ce nu e indoiéla cumuca mai curendu ori mai tardiu va strabate p'intre poporu, pentrucá se mérga intrecunduse elu cu sinesi insusi intru descoperirea si cultivarea toturoru acelor arte, meserii si ramuri ale economiei, cu ajutoriulu carora se'si póta imbunatati modulu vietiirii si asigura viitorulu familieloru. Oare vinurile cele minunate venite din celariile metropolitane dela Blasiu, din a le Dloru Alesandru Gavra dela Aradu, Acsente Severu dela Alb'a-Julia, cumu si din alta dela Cricara, care tóte potu sta la concurentia sigura cu renumitele vinuri dela Renu, se nu fia in stare de a da indemnpu puterosu toturoru proprietariloru de vii, pentrucá pe viitoru se'sile cultive dupa unu metodu órecare rationatu si asiguratoru de unu castigu neasemanatu mai bunu decatu ilu avusera pana acumu? Oare soiurile de greu tramise de Dn. proprietariu Nicolae Molnaru dela Clusiu si de parochulu Popoviciu dela Uzon s. a. se nu induplece pe cei mai multi agricultori intiepti a'si schimba semintia graneloru pe care le au din stramosi, inse cu totulu degenerate, merunte in grauntie, puçine in spicu mici in painu? Earastralucità proba data de D. protopopu Joane Petricu, de D. Molnaru junele si de alti mai multi, cumuca cultur'a de metasa póte nainta fórte bine in patri'a nóstra, se nu impintene pe toti cati voru fi avendu cate o bucatia de gradina, cá indata din viitóra primavéra se si incépa a sadi la fragari, pentrucá in doi trei ani se fia in stare a scóte din frundiele loru 50—60—100 punti metasa séu celu puçinu gogosi de metasa, din alu caroru venitu se'si intimpine o parte insemnatóre a speseloru casei sale? Earaceia carii venindu la Brasiovu au vediutu cumu dealurile cele paduretie si rapediesie sunt prefacute de multu in gradini de póme, din alu caroru venitu se tienu preste un'a suta familii, se nu vrea a propaga in tienuturile loru cu tóta poterea cuventulu cultivarea gradineloru si a pometului? (Va urm'a.)

Chronica esterna.

Miscarile produse de Garibaldi in tóta Italia ieau dimensiuni din ce in ce totu mai mari. Sciri telegrafice anuncia, ca Garibaldi s'ar fi re'ntorsu la Catania, orasiu cu 80,000 locuitori in Sicili'a de mare importantia strategica, asediatu pe tiermurile Marei ionice, unde intrandu garnisóna regéseca ilu incungiuà, cá se nu intre in conflictu cu elu. Elu si a denumitu unu ministeriu langa sine si a si desfiintiatu tapsele timbrari. In Calabri'a astépta poporulu pe Garibaldi cá pe Mesia si scinteéza pentru planurile lui: „Rom'a séu mórte.“ Unii credu, ca Garibaldi va trece in Turci'a, altii, ca elu va rescula tóta Sicili'a si Abruza si va impune la resolvarea causei romane cu o rescóla generale. — Gubernulu din Turinu inse aflà cu cale, cá Neapolea si Sicilia se se pona sub lege martiala si se impedece pe Garibaldi dela rebeliune, O suma mare de militia reg. se concentrà in Palermo, totusi in conflictu cu voluntirii lui Garibaldi nu se mai lasa trupele regesci necaiurea. Napoleonu inse, vetamatu in onóre de cuventele lui Garibaldi adresate catra Marsaleni, si a tramisu flot'a, cá se controleze si impedece imbarcarea trupeloru lui Garibaldi, ear' Papei ei apromise, ca nu va concede neci o

invasiune in teritoriulu romanu. „Constitutionel“ scrie, ca se mai tramitu 700 soldati franci la Rom'a spre a intari garnisóna. Destulu, ca Itali'a se afla earasi in confusiunea de la 1860, candu redicà Garibaldi flamur'a unitei Italie in Marsala si póte ea si adi se jóca totu aceeași rola intre rege si Garibaldi in caus'a Romei. — O reuniune italiana romana se forméza in Bucuresci, cu scopu de a face mai intima legatur'a intre natiunea italiana si romana, serie nu sciu de unde H. Z.“

— Conferintiele in Constantinopole in caus'a Serbiei remasera fara resultatu, fiinduca Ali Pasia sta mortisiu pe lenga pretensiunea, cá Serbi'a se desarmeze, ca altufeliu va intinde alte córde in contra ei; marele viziru mai aspri acésta pretensiune cu dechiaratiunea, ca Turci'a neci odata nu se va resolvi a desierta forteretiele dela Dunare; ba Pórt'a mai pretinde si casarea caseloru din giurulu fortaretiei din Belgradu si cá desdaunare se desierte ea fortaretiele vechi Socolu si Uzice, care in 1833 se oblegase a le desierta, fara a o face pana acumu. Rusi'a, Françi'a si Itali'a sprijinescu caus'a Serbiei, dar' Angli'a si Austri'a apera pretinsiunile Portiei, si Prusi'a nu se resolvi decisivu, totusi se pléca catra cele d'anteiu. Acum se scrie, ca Françi'a cu Rusi'a au facutu pasi pentru tienerea unui congressu, in care se se decida asupra toturoru causeroru urgente. —

Intraceea serbii nu glumescu: ei se inarméza mereu si astépta numai intonarea clasicului de resboiu, cá se 'se apere cu sabi'a de volnici'a osmana. Unu legionu de bulgari, formatu cu midiulócele conationaliloru bulgari, se imultiesce pe di ce merge, si din slavii austriaci inca trecúra o multime spre a lua arme atatu pentru aperarea muntenegreniloru, catu si pentru caus'a comuna a slaviloru medinali, cari se afla provocati si de catra Garibaldi a se rescula la semnalulu datu cu micu cu mare spre a apera drepturile nationali de popóra. — Austri'a inse opri trecerea suditoru sei si se prinsera mai multi la granitia, dupa ce trecura vro 2, 3 mii. — Gubernulu serbu jertfesse totu pentru armata: Principele 200,000 de galbini din cass'a propria si 12 milióne oc'a de cereale si Princésa alte 6 milióne le daruira pe seama armatei. Toti serbii sertfescu pentru mediulóce de resboiu.

Turci'a inse infunda armati preste armati prin fortaretiele din Serbi'a si prin Bosnia. Vidinulu e plinu de armata si Turci'a sumetita cu partinirea Austriei si Angliei va pune oleu pe foculu resbelului ce amenintia a prorumpe.

ROMANIA. Bucuresci. Ne batu la ochi fórte tare, temeiturile ministeriului, aduse pentru contragerea unui imprumutu de 1 mil. de piastri; acele sunt: ca cassele publice s'ar afla in lipsa de bani din caus'a intardierii cu platirea contributiunei, cu a carei redicare s'au escatu dificultati; — ca mai multe ramuri ale administratiunei publice sufer lipsa, pentrucali s'au atacatu fondurile; si pentru a feri administratiunea publica si creditulu statului de periclu; — din acestea cause dar' se autoriséza min. de fin. a contrade acelu imprumutu. Rele indicie, candu vinu de temeiu astufeliu de motive contagióse.

Intre Austri'a si Principatele unite s'a incheetu una conventiune pentru comunicatiunea telegrafica. Unu pasu la recunóscerea autonomiei Principateloru. Conventiunea custa din 8 art. si cuprinde regularea socoteloru transiteloru telegrafice, pe 2 ani cu indatoriri imprumutate.

Brasiovu. (Insciintiare scolastica.) Subscris'a directiune se grabesce cu acést'a a repeti, spre informarea studentiloru romani, cele díse cu ocaziunea publicarii concursului, relativu la noua profesura redicunda (in Nru Gazetei 46,) ca cu inceputulu anului scolasticu fitoriu, care anu scolasticu deaci inainte, din mai multe temeuri binecuventate, se va incepe totudauna dela 1. Septemvre st. v., negresitu se va deschide si a V-a clase in gimnasiulu romanescu orientale.

Brasiovu, 11. Augustu 1862 st. v.

Directiunea gimnasíului rom. orient.

G. J. Munteanu.

Cursurile la bursa in 27. Augustu 1862 sta asia:

Galbini imperatesci	—	—	6 fl 14 cr. v. a.
Augsburg	—	—	127 " — "
London	—	—	129 " 30 "
Imprumutulu nationalu	—	—	70 " 05 "
Obligatiile metalice vechi de 5 %	—	—	82 " 30 "
Actiile bancului	—	—	777 " — "
" creditului	—	—	205 " 80 "